

naisten keksintöjen eli 'nukkuvien työkalujen' herättäminen, tuominen päivänvaloon.

Sunnuntaipäivä kului lähinnä kotimatkaan valmistautumisen merkeissä. Edessä oli paluu Euroopan kamaralle. Yhdysvaltain kerrottiin hyökänneen Afganistaniin. Viimeisiä asioita, joita Amerikasta jäi mieleen, olivat sotilaat, turvatarkastukset ja kiemurtelevat matkustajien jonot lentokentillä.

KIRJALLISUUTTA:

BIJKER, Wiebe E. *Of Bicycles, Bakelites and Bulbs. Toward a Theory of Sociotechnical Change.* MIT Press, 1995.

BIJKER, Wiebe E. – HUGHES, Thomas P. – PINCH, Trevor (eds.). *The Social Construction of Technological Systems. New Directions in the Sociology and History of Technology.* MIT Press, 1987.

EDWARDS, Paul N. *The Closed World. Computers and the Politics of Discourse in Cold War America.* MIT Press, 1996.

HECHT, Gabrielle and ALLEN, Michael Thad. *Introduction: Authority, Political Machines, and Technology's History.* In *Technologies of Power. Essays in Honor of Thomas Parke Hughes and Agatha Chipley Hughes.* Eds. Allen, Michael Thad and Hecht Gabrielle. MIT Press 2001.

HECHT, Gabrielle. *Radiance of France. Nuclear Power and National Identity After World War II.* MIT Press 1998.

HOUNSHELL, David. *Hughesian History of Technology and Chandlerian Business History: Parallels, Departures, and Critics.* *History and Technology* 12. 1995.

HUGHES, Thomas Parke. *Technological Momentum.* In *Does Technology Drive History?* Ed. M. Smith and L. Marx. MIT Press, 1994.

LATOUR, Bruno. *Science in Action.* Harvard University Press, 1987.

PINCH, Trevor. *The Social Construction of Technology: a Review.* In *Technological Change.* Ed. Fox, Robert. Harwood Academic Press, 1996.

ROSE, Hillary. *My Enemy's Enemy Is – Only Perhaps – My Friend.* In *Science Wars,* ed. A. Ross. Duke University Press, 1996.

WEINBERGER, Hans. *The Neutrality Flagpole: Swedish Neutrality Policy and Technological Alliances, 1945-1970.* In *Technologies of Power. Essays in Honor of Thomas Parke Hughes and Agatha Chipley Hughes.* Eds. Allen, Michael Thad and Hecht Gabrielle. MIT Press 2001.

WINNER, Langdon. *Upon Opening the Black Box and Finding it Empty: Social Constructivism and the Philosophy of Technology, in the Technology of Discovery and the Discovery of the Technology,* ed. J Pitt and E. Lugo. *Society for Philosophy and Technology,* 1991.

Kirjoittajat ovat turkulaisia tietotekniikan historian tutkijoita

petri.paju@utu.fi
jaakko.suominen@utu.fi

Näin Tukholmassa

Tukholma on entiselle teekkarille aina käynnin väärtti, etenkin näinä ankeina ja rajoituksellisina taxfree -aikoina. Mukaan voi ottaa rouvan ja lapsetkin. Vaimon voi lähettää tutustumaan keskustan tavaramaailmaan, sieltähän löytyy semmoisia kummajaisia kaupoiksi kuin Kappahl, Lindex tai Hennes & Mauritz...

Tekniikan miehelle sopivaa ajankuluetta sen sijaan on käynti Tekniikan museossa. Sinne pääsee yhdellä ja samalla lipulla Värtanin satamasta, josta on reipas kivenheitto Gärdetin metropysäkil-le. Sieltä metrolla Sergelin torille, vaihto vastapäätä NK:n tavarataloa olevalta pysäkiltä bussiin numero 69. Samalla lipulla voi vaihtaa tunnin ajan ja lippu

maksaa yhteen suuntaan nykyään 16 kruunua.

Itse sain enempiä ylipuhumatta rouvankin mukaan museoon. Hän onkin alkanut ilahduttavasti tukea antiikkiharrastustani: ymmärtää varmasti itsekin, että minun silmissäni arvo kasvaa, kun vuodet kuluvat... Eikä vaimo kuulemma museokäyntiään katunut – jonninjoutavaan shoppailuun ei tärvääntynyt rahaa, yleissivistys karttui ja joulemitarikin kertoi lahjomattomasti, mitä perheen tulee syödä ja kuinka paljon, siis terveys- tai riskiruokaa, frisk- tai riskmat, kuten museon virtuaalisen Restaurang Joulun tietokone meille kertoi. Sen raadollinen tuomio sipulipihvi-folköl-annokselleni oli ”riskmat 2 571 joulea”.

Djurgårdetin ja Kaknäsin näkötornin tuntumassa sijaitsevalla museoalueella oleva Tekniska Museet on meikäläisittäin mitattuna todella suuri: yli 18 000 neliömetrin pinta-ala, uusia ja vanhoja rakennuksia, lentokonehalli ja jopa lähes aidon näköinen kaivoskuilu – eikä vaimo voinut tietenkään olla ihmettelemättä, että kuinka sattuikaan sopivasti olemaan ikaikainen kaivosluola juuri tällä alueella!

Vuonna 1924 perustettua ja kolmekymmenluvun puolivälissä rakennettua museo hallinnoi säätiö. Vuotuinen kävijämäärä on parinsadantuhannen tietämissä – noin kymmenkertainen Helsingin sisarmuseoon verrattua. Yli puolet vieraista, 52 %, on naisia. Museon palveluhengen näyttönä oppaaksi tuli lip-pukassan hälyttämänä intendentti kuul-tuaan suomalaisen asiantuntijan tulleen vieraisille.

Nuorten iloksi ja tekniikan ihmeiden koekentäksi rakennetussa Teknoramassa

kävi melkoinen kuhina – meillähän Heureka vastaa tästä science center-puolesta. Hauskaa Teknoraman löytöretkellä voi toki olla vanhemmillakin. Museo antaa tilavan yleisvaikutelman. Pääsalissa on mukava kokoelma koneita ja laitteita, näkyvimpinä liikennevälineet. Merkittävien tekniikoiden ympärille on rakennettu erikoisnäyttelyitä, kuten konepajat, kemia, sähkö, tietokoneet, metsäteollisuus, rakentaminen, kirjapainotaito ja kodin tekniikka. Samaa rakennuskompleksiin sijoittuu myös Telemuseo. Museossa on edustava alan kirjasto ja arkisto. Konepajanäyttelyn parasta antia ovat aikaansa edellä olleen keksijäneron, Cristoffer Polhemin automaattiset 1700-luvun hammastuskoneet ja vuosien 1870–1910 valta-akselikäyttöinen verstaasosa. Hauskana yksityiskohtana museon intendentti kertoi innokkaiden siivoojien usein korjauvan pois lattialle tarkoituksella laitettut lastut. Näytteillä on myös ruotsalaisen konepajateollisuuden alkuaikojen tuotteita. Intendentti oli tuskastunut jatkuvista urheiluhenkisistä näpistyksistä. Esineistä pihistetään osia, joilla ottajalle tuskin on käyttöä, mutta joiden korvaaminen on työlästä ja turhauttavaa. Kuulosti jotenkin surkean tutulta. Hyvin esille pannut kodin tekniikan kokoelmat virittävät nostalgisia elämyksiä. Sellaista oli silloin – ja vieläkin aiemmin, vanhin esittelykeittiö on 1860-luvulta.

Museo on mukava ja hyvinkin viisikymmenkruunuisen arvoinen. Perhelippu maksaa 100 kruunua (2 aikuista ja lapset). Suosittelen!

Veijo Kauppinen